

सहायक अनुदानाच्या जलद संवितरण व संनियंत्रणासाठी  
ऊर्जा विभागाच्या नियंत्रणाखालील अशासकीय  
कार्यान्वयन प्राधिकारी यांचे करिता "आभासी वैयक्तिक  
ठेव लेखा" (Virtual Personal Deposit Account) (VPDA) ही व्यवस्था व कार्यपद्धतीतून सूट देणेबाबत.

**महाराष्ट्र शासन**  
**उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग**  
**शासन निर्णय क्रमांक: संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.९४/ऊर्जा-३**  
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,  
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.  
दिनांक:- १३ डिसेंबर, २०२४

**वाचा :**

- शासन निर्णय क्रमांक: वित्त विभाग क्र.संकीर्ण-२०२३/प्र.क्र.११०/२०२३/कोषा प्रशा-५दिनांक १४.०२.२०२४.
- महालेखापाल (ले.व ह.) मुंबई कार्यालयाचे पत्र क्र.TM/Ch.2/UOR no.194/2024-25/1409, दि.१४/११/२०२४.

**प्रस्तावना :**

विविध योजना व अनुदानाचे वितरण करणा-या आहरण व संवितरण अधिका-यांना आणि अन्य अशासकीय कार्यान्वयन प्राधिका-यांकडून महाराष्ट्र कोषागार नियम नमुना क्रमांक-४४ देयकांद्वारे राज्याच्या एकत्रित निधीतून २७-लहान बांधकामे, ३१-सहायक अनुदाने (वेतनेत्तर), ३३- अर्थसहाय्य, ३५-भांडवली मत्तेच्या निर्मितीकरिता अनुदान, ५० इतर खर्च, ५३- मोठी बांधकामे, आणि वित्त विभागाद्वारे वेळोवेळी घोषित करण्यात येतील अशा अन्य उद्देश शीर्ष (Object Head) अंतर्गत आहरित केल्या जाणा-या सहायक अनुदानाच्या निधीचा विनियोग करण्यासाठी "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा (Virtual Personal Deposit Account) (VPDA) ही व्यवस्था व कार्यपद्धती लागू करण्यास वित्त विभागाचे संदर्भाधीन दिनांक १४.०२.२०२४ च्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे.

सदर व्यवस्था व कार्यपद्धती ऊर्जा विभागाच्या अधिपत्याखालील कंपन्या/प्राधिकरण यांना लागू करण्याच्या अनुषंगाने वित्त विभागाचे अनौपचारिक अभिप्राय मागविण्यात आले होते. वित्त विभाग व संचालक, लेखा व कोषागारे संचालनालय, मुंबई यांनी याबाबत दिलेले अभिप्राय व त्यानुषंगाने विभागाकडील सर्व संबंधितांकडून प्राप्त झालेले अभिप्राय विचारात घेऊन ऊर्जा विभागाच्या अधिनस्त कार्यालयांमध्ये "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा (Virtual Personal Deposit Account) (VPDA) ही व्यवस्था व कार्यपद्धती लागू करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

**शासन निर्णय :**

सहायक अनुदानाच्या जलद संवितरण व संनियंत्रणासाठी ऊर्जा विभागाच्या नियंत्रणाखालील आहरण व संवितरण अधिकारी आणि अधिनस्त अन्य अशासकीय कार्यान्वयन प्राधिकारी यांचेकरिता "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा" (Virtual Personal Deposit Account) (VPDA) ही व्यवस्था व कार्यपद्धती लागू करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. वित्त विभागाच्या संदर्भाधीन दिनांक १४.२.२०२४ च्या शासन निर्णयान्वये अशासकीय कार्यालयांच्या बाबतीत संबंधित अशासकीय कार्यान्वयन यंत्रणांच्या बाबतीत शासनाद्वारे घोषित करण्यात येतील असे सदर कार्यान्वय यंत्रणेचे वित्तीय कामाकाजाचे प्रभारी अधिकारी हे पदनिर्देशित "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक" रहाणार आहेत.

२. ऊर्जा विभागांतर्गत येणाऱ्या खालील कंपन्या व प्राधिकरण यांचे वित्तीय कामकाजाचे प्रभारी कार्यान्वयन अधिकारी यांना "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक" (Virtual Personal Deposit Account Administrator) म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

अ.क्र.	कार्यालयाचे नाव	अभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक
१.	महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी, मुंबई	संचालक (वित्त) महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी, मुंबई
२.	महाराष्ट्र राज्य विद्युत निर्मिती कंपनी, मुंबई	संचालक (वित्त) महाराष्ट्र राज्य विद्युत निर्मिती कंपनी, मुंबई
३.	महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी, मुंबई	संचालक (वित्त) महाराष्ट्र राज्य विद्युत पारेषण कंपनी, मुंबई
४.	महाराष्ट्र राज्य ऊर्जा विकास अभिकरण	उपसंचालक (लेखा), महाराष्ट्र राज्य ऊर्जा विकास अभिकरण

३. वरील सर्व कार्यान्वय प्राधिकारी यांना या शासन निर्णयाद्वारे "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक" म्हणून घोषित करण्यात येत असून, त्याना यथास्थिती अधिदान व लेखा कार्यालय मुंबई, किंवा संबंधीत जिल्हा कोषागार कार्यालय किंवा संबंधीत उपकोषागार कार्यालय येथे "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा (VPDA)" उघडण्यास मंजूरी देण्यात येत आहे. या शासन निर्णयाच्या निर्गमन दिनांकापासून एक सप्ताहाच्या मुदतीत सदर आहरण व संवितरण अधिकारी महालेखापाल, (ले. व अ.) कार्यालयाकडून "वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक" म्हणून प्रत्यक्ष कामकाजासाठीचे प्राधिकारपत्र मिळविण्यासाठी आपल्या विभागाशी संबंधीत महालेखापाल, (ले. व अ.) कार्यालयास प्रस्ताव सादर करतील आणि संबंधीत महालेखापाल, (ले. व अ.) कार्यालयाबरोबर योग्य समन्वय ठेवून असे प्राधिकारपत्र सत्वर प्राप्त करून घेतील. महालेखापाल, (ले. व अ.) यांच्याकडून प्राधिकारपत्र निर्गमित झाल्यानंतर संचालनालय, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई यांचेकडून "आभासी ठेव लेखा प्रशासक" संकेतांक विनाविलंब प्राप्त करून घेतील. सदर कार्यवाही प्राधान्याने पुर्ण करून घेण्यासाठी संबंधीत कार्यान्वयन प्राधिकारी आणि त्यांचे कार्यालय प्रमुख व्यक्तिशः जबाबदार असतील.

४. महाराष्ट्र शासनाद्वारे विविध क्षेत्रांतील वीज ग्राहकांना वीज बिलात विविध सवलती जाहीर करण्यात येतात. सदर सवलतींपोटी, शासनाकडून महावितरण कंपनीस अनुदानाच्या (Subsidy) स्वरूपात निधी वितरीत करण्यात येतो व तो निधी महावितरण कंपनीस विद्युत अधिनियम २००३ च्या कलम ६५ नुसार अग्रिम (Advance) स्वरूपात देणे क्रमप्राप्त आहे. महावितरण कंपनीने कृषीपंप, यंत्रमाग, वस्त्रोदयोग व औद्योगिक ग्राहकांना वीज बिलातील सवलतीपोटी लाभार्थ्यांना दिलेल्या अनुदानाची प्रतिपुर्ती करण्यासाठी शासनाकडून महावितरण कंपनीस अनुदानाच्या स्वरूपात नंतर निधी अदा करण्यात येत असल्याने वित्त विभागाच्या मान्यतेने खालील योजनांकरीता आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा (VPDA) उघडण्यास सूट देण्यात आली आहे. याबाबत योजनांचा सविस्तर तपशिल परिशिष्ट "अ" येथे जोडला आहे.

५. ऊर्जा विभागाच्या अखत्यारितील खालील योजनांना "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा" (Virtual Personal Deposit Account) (VPDA) ही व्यवस्था व कार्यपद्धती लागू राहील. सदर योजनांचा तपशिल यासोबतच्या परिशिष्ट "ब" येथे जोडला आहे.

- १) महाराष्ट्र राज्य वीज विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित यांस सहायक अनुदान निरंतर (कार्यक्रम) वीज योजना
- २) महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (कार्यक्रम)
- ३) जनजाती क्षेत्र उपयोजनांतर्गत महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्यादित यांस अनुदान (राज्यस्तरीय योजना) (कार्यक्रम)
- ४) अनुसुचित जाती घटक कार्यक्रमांतर्गत मुख्यमंत्री सौर कृषीपंप योजना (कार्यक्रम)
- ५) जनजाती क्षेत्र उपयोजनांतर्गत कृषीपंप योजना (१०० % राज्यस्तर योजना) (कार्यक्रम)

६. वित्त विभाग, शासन निर्णय, दिनांक १४.०२.२०२४ व मा. महालेखापाल यांनी दिलेल्या निर्देशानुसार शासकीय कार्यालयाच्या व्यतिरिक्त अन्य कार्यान्वयन यंत्रणांच्या स्तरावरील आभासी वैयक्तिक ठेव लेख्यांच्या संदर्भात राज्याच्या एकत्रित निधीमधून रक्कम आहरीत केलेल्या दिनांकापासून एक वर्षाच्या मुदतीत अशी रक्कम खर्चकरणे संबंधीत आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासकांसाठी अनिवार्य राहील.

७. आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासकांनी अधिदान लेखा कार्यालय, मुंबई/ जिल्हा कोषागार कार्यालय/ उपकोषागार कार्यालय यांचे लेख्याशी दरमहा ताळमेळ घेणे बंधनकारक राहील. महाराष्ट्र कोषागार नियम १९६५ मधील नियम ४९५ आभासी वैयक्तिक ठेव लेख्यास लागू राहील.

८. "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा" (Virtual Personal Deposit Account) (VPDA) ही व्यवस्था व कार्यपद्धती लागू करण्याच्या अनुषंगाने व त्यांच्या परिणामकारक अंमलबजावणीबाबत वित्त विभागाचे संदर्भाधीन आदेशामध्ये स्वयंस्पष्ट सूचना वजा निर्देश देण्यात आलेले आहेत. सर्व संबंधित कार्यान्वयन प्राधिकारी आणि त्यांचे कार्यालय प्रमुख यांनी त्यानुसार उचित कार्यवाही तातडीने करावी. प्रस्तावित व्यवस्था व कार्यपद्धती लागू न झाल्यास होणा-या परिणामास संबंधित कार्यालय प्रमुख जबाबदार राहील.

९. सदर शासन निर्णय वित्त विभाग कोषा प्रशा-५ अनौपचारिक संदर्भ क्र.२६६/२०२४/को.प्र.५ दि.१३/०९/२०२४ व कार्यासन व्यय-१६ अनौपचारिक अनौ. संदर्भ क्र.३४१/२०२४/व्यय-१६ दि. १६/१२/२०२४ आणि महालेखापाल कार्यालयाचा No.TM/Ch.2/UORno११४/उ.ऊ.का.व ख.विभाग/२०२४-२५/१४०९, दि.१४/११/२०२४ अन्वये दिलेल्या मान्यतेस अनुसरुन निर्गमित करण्यात येत आहे.

१०. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या [www.maharashtra.gov.in](http://www.maharashtra.gov.in) या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक क्रमांक २०२४१२१३१६४१४५१४१० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

( ना. श्री. कराड )  
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा.राज्यपाल यांचे प्रधान सचिव,राजभवन,मलबार हिल,मुंबई.
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव मंत्रालय,मुंबई-३२.
- ३) मा. उपमुख्यमंत्री,यांचे सचिव मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ४) मा. उपमुख्यमंत्री, यांचे सचिव मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ५) मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
- ६) अपर मुख्य सचिव (वित्त) मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ७) अपर मुख्य सचिव (नियोजन ), मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ८) अपर मुख्य सचिव (ऊर्जा), उद्योग, ऊर्जा कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ९) सचिव (लेखा व कोषागारे) मंत्रालय, मुंबई-३२.
- १०) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/ सचिव, सर्व मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- ११) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ सुत्रधारी कंपनी, फोर्ट, मुंबई.
- १२) अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी, प्रकाशगड, बांद्रा (पूर्व), मुंबई-५१.
- १३) अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज निर्मिती कंपनी, प्रकाशगड, बांद्रा (पूर्व), मुंबई-५१.
- १४) अध्यक्ष तथा व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य वीज पारेषण कंपनी, प्रकाशगंगा, बांद्रा (पूर्व), मुंबई-५१.
- १५) महासंचालक, महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण, स्पायसर कॉलेजसमोर, पशुसंवर्धन आयुक्तालयाच्याशेजारी, औंध रोड पुणे-४११००७
- १६) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-१, मुंबई-४०००२०.
- १७) महालेखापाल (लेखा व परिक्षा),महाराष्ट्र-१, मुंबई-४०००२०.
- १८) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र-२, नागपूर.
- १९) अधिदान व लेखा अधिकारी (अराप/रालेवि-१), मुंबई.
- २०) अधिदान व लेखा अधिकारी,अधिदान व लेखा कार्यालय, मुंबई.
- २१) सह सचिव,(अर्थसंकल्प/व्यय-१६), वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- २२) कक्ष अधिकारी (रोख), उद्योग, ऊर्जा व कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.
- २३) निवड नस्ती (ऊर्जा-३), उद्योग, ऊर्जा कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.

उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, शासन निर्णय क्र. संकिर्ण-२०२४/प्र.क्र.९४/ऊर्जा-३,  
दि. १३ डिसेंबर, २०२४ सोबतचे सहपत्र

परिशिष्ट “अ”

ऊर्जा विकास विभागांतर्गत ज्या योजनांना “आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा” (VPDA) लागू नाही अशा  
योजनांची लेखाशिर्ष व उद्दिष्टानिहाय यादी.

अ.क्र.	योजनेचे नाव	लेखाशिर्ष	उद्दिष्टे
१	कृषिपंप ग्राहकांना वीज दर सवलत (सर्वसाधारण) (कार्यक्रम)	२८०९५५७२	३३
२	यंत्रमाग ग्राहकांना वीज दर सवलत (सर्वसाधारण) (कार्यक्रम)	२८०९५५८१	३३
३	वस्त्रोद्योग ग्राहकांना वीज दर सवलत (सर्वसाधारण) (कार्यक्रम)	२८०९५५९९	३३
४	औद्योगिक ग्राहकांना वीज दर सवलत (सर्वसाधारण) (कार्यक्रम)	२८०९५६०५	३३
५	कृषिपंप ग्राहकांना वीज दर सवलत (आदिवासी घटक कार्यक्रम) (राज्यस्तर योजना) (कार्यक्रम)	२८०९५६१४	३३
६	अनुसुचित जातींसाठी विशेष घटक कार्यक्रमांतर्गत कृषिपंप ग्राहकांना वीज दररत सवलत (कार्यक्रम)	२८०९५६६१	३३

उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, शासन निर्णय क्र. संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.९४/ऊर्जा-३,  
दि. १३ डिसेंबर, २०२४ सोबतचे सहपत्र

परिशिष्ट “ब”

ऊर्जा विकास विभागांतर्गत ज्या योजनांना "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा" (VPDA) लागू आहे अशा  
योजनांची लेखाशिर्ष व उद्दिष्टानिहाय यादी.

अ.क्र.	योजनेचे नाव	लेखाशिर्ष	उद्दिष्टे
१	महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्यादित यांस सहायक अनुदान (कार्यक्रम) निरंतर योजना	२८०९२६२४	३१
२	जनजाती क्षेत्र उपयोजनांतर्गत महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्यादित यांस अनुदान (राज्यस्तरीय योजना) (कार्यक्रम)	२८०९५०८९	३५
३	महाराष्ट्र ऊर्जा विकास अभिकरण (कार्यक्रम)	२८९०००३४	३१
४	अनुसुवित जाती घटक कार्यक्रमांतर्गत मुख्यमंत्री सौर कृषीपंप योजना (कार्यक्रम)	२८९००९९२	३१
५	जनजाती क्षेत्र उपयोजनांतर्गत कृषीपंप योजना (१०० % राज्यस्तर योजना) (कार्यक्रम)	२८९००९७४	३१